

Nieuw Haags Peil 22 januari 2012

We maken een opmerkelijke periode mee. Terwijl de afgelopen 6 weken politiek gezien niet zoveel gebeurde (Tweede Kamer was het grootste gedeelte ervan met reces) steeg de SP 7 zetels en daalde de PVV er 7. Dat leidt vandaag met 2 zetels winst voor de SP tot de unieke situatie in de peilingen dat de SP de grootste partij is geworden. Met 32 zetels (de hoogste score ooit) is de SP nu 2 zetels groter dan de VVD. En ook vandaag zakt de PVV verder weg naar de laagste score sinds de vorige verkiezingen. Onder de tabel met de weekcijfers volgt de analyse, waaruit overduidelijk blijkt wat de reden van deze grote verschuivingen is en dieper ingaat op de positie en potentie van de SP ("it's the economy, stupid").

Omdat het CDA ook weer wegzakt (terug naar 12 zetels) staan de 3 partijen die de regering steunen nu op nog maar 62 zetels (14 minder dan bij de verkiezingen). Maar ook de PvdA verliest vandaag 1 zetel.

Peiling van politieke voorkeur Tweede Kamer

<i>in zetels Tweede Kamer</i>	TK2010	11-11-2011	15-1-2012	22-1-2012	Versch. vorige week	Versch. 2e Kamer
VVD	31	32	30	30		-1
PVV	24	27	21	20	-1	-4
CDA	21	12	13	12	-1	-9
VVD+PVV+CDA	76	71	64	62	-2	-14
PvdA	30	19	18	17	-1	-13
SP	15	25	30	32	2	17
D66	10	16	16	16		6
Groen Links	10	8	9	9		-1
ChristenUnie	5	5	6	6		1
SGP	2	2	2	3	1	1
Partij voor de Dieren	2	3	3	3		1
50Plus	0	1	2	2		2
Totaal	150	150	150	150		

De analyse die uitgevoerd is door de achtergrondcijfers te vergelijken met die van het recente verleden laat goed zien wat er aan de hand is.

Natuurlijk doet Emile Roemer het goed onder de kiezers. En het is ook zeker zo dat Wilders rondom het bezoek van de Koningin aan Oman wat minder behendig opereerde. Maar dat is niet de belangrijkste oorzaak van de sterke verschuivingen van de afgelopen 6 weken. Want die oorzaak ligt in de (verwachte) financiële en economische ontwikkelingen in Nederland en de gevolgen voor dat deel van de bevolking met een kwetsbare financiële positie. Vanuit de volgende tabel is dat goed op te maken. Daarbij wordt de procentuele uitslag vergeleken van begin 2011 en nu, uitgedraaid naar de inkomenspositie van het huishouden.

Procentuele uitslag naar inkomenspositie van het huishouden

<i>verticaal geperceerd</i>	begin 2011			begin 2012		
	Hoog	Midden	Laag	Hoog	Midden	Laag
SP	4%	12%	17%	7%	21%	32%
PVV	14%	22%	18%	13%	15%	12%
VVD	33%	19%	8%	32%	18%	8%
PvdA	11%	12%	16%	10%	11%	14%
CDA	12%	12%	9%	9%	8%	7%
D66	12%	8%	12%	16%	10%	9%
GrLns	7%	6%	11%	4%	6%	6%
Overig	7%	9%	9%	9%	11%	12%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Uit deze tabel is goed te zien dat de grootste verschuivingen te zien zijn onder de mensen met de laagste inkomens. Bij de SP zien we een stijging van 15%(!) en 9% bij de middeninkomens. Bij alle andere partijen, met uitzondering van de VVD, zien we een daling van de score bij de lage inkomens. Bij de PVV is die daling het grootst. Bij de middeninkomen zien we ook een grote daling van de score van de PVV. Alleen bij de hoge inkomens zien we over de hele linie geen of

Terwijl een jaar geleden de PVV en de SP onder de Nederlanders in huishoudens met een laag inkomen nog vrijwel gelijk scoorden (evenals de PvdA trouwens) is de SP nu onder die kiezers duidelijk groter dan PVV en PvdA bij elkaar. Terwijl de SP bij de middeninkomen begin 2011 nog ongeveer de helft scoorde van de PVV en ook fors kleiner was dan de VVD, is de SP in die groep nu ook ruimschoots de grootste. Alleen onder de kiezers met hoge inkomens staat de SP op de 6e plaats en scoort de VVD even hoog als de SP scoort bij de lage inkomens (32%).

(Enkele maanden geleden, toen de verschuivingen binnen het electoraat sterk samenhangen met het verschil in standpunt over de steun aan Griekenland, was de factor "opleiding" de meest onderscheidende. Maar nu is de factor "inkomen" bepalender.)

Ook op een andere manier is goed te zien wat voor een belang de factor "inkomen" is, en met name de zorg over de eigen financiële positie. Aan de respondenten is de vraag gesteld in welke mate men verwacht dat de eigen financiële positie wordt aangetast door een mogelijke forse recessie met een sterk stijgende werkloosheid. Onder degenen die dan antwoordden "in grote mate" scoort de SP meer dan 40%, terwijl dat onder de groep die antwoordt "niet" scoort de SP 10%. Bij de VVD zijn die cijfers resp. 6% en 34%.

Interessant is om te zien hoe de zorg over de eigen financiële positie relateert met de politieke voorkeur bij de andere partijen. Terwijl dus bij de SP en de VVD er sprake is van een heel groot (en tegengesteld) verschil zien we bij de andere partijen vrijwel geen verschil. Dus of men zich nu zorgen maakt over de eigen financiële positie of niet, er is geen relatie met de politieke voorkeur bij PvdA, PVV, D66, Groen Links. Alleen bij het CDA zien we nog wel een verschil, waarbij de mensen die zich het meest zorgen maken vrijwel niet het CDA kiezen.

Concluderend: de sterke positie van de SP is naast het feit dat Emile Roemer het als politiek leider goed doet, vooral te danken aan de zorgen die steeds meer mensen hebben over hun eigen financiële positie onder invloed van de recessie, de bezuinigingen van de regering. En omdat de PVV op het punt van die bezuinigingen wordt gezien als onderdeel van de regering heeft de PVV het ook electoraal moeilijk, met name onder de kiezers met de wat lagere inkomens.

Om de sterke electorale positie van de SP nog wat verder te onderzoeken hebben we een serie stellingen aan de kiezers voorgelegd over de positie van de SP en Roemer.

percentage eens met de stelling	Allen	Stemgedrag Tweede Kamer 2010						
		SP	PvdA	PVV	VVD	CDA	D66	GrLnks
De PvdA kan nog wat leren van de SP	75%	84%	69%	64%	75%	85%	66%	85%
De SP komt op voor de gewone man	67%	97%	90%	50%	41%	57%	86%	87%
Emile Roemer heeft visie	66%	97%	79%	37%	53%	68%	80%	75%
Als de SP de grootste partij wordt dan moet Roemer premier worden	61%	89%	77%	55%	45%	50%	69%	67%
Ik heb liever Emile Roemer als premier dan Job Cohen	59%	94%	35%	83%	59%	55%	50%	50%
Het is goed als de SP in de volgende regering komt	53%	95%	82%	30%	25%	52%	39%	76%
Een regering met daarin de SP en de VVD is onmogelijk	48%	39%	54%	60%	50%	45%	33%	28%
De SP zou best eens de grootste partij kunnen worden bij de volgende verkiezingen	44%	71%	63%	33%	24%	38%	43%	59%
Met de meeste standpunten van de SP ben ik het eens	44%	98%	68%	24%	15%	44%	23%	67%
De SP is een conservatieve partij	41%	25%	34%	34%	50%	49%	64%	40%
De SP is een dogmatische partij	34%	16%	28%	30%	52%	30%	42%	36%
De SP heeft goede oplossingen voor de problemen van vandaag	34%	96%	53%	23%	6%	24%	25%	38%
Het standpunt van de SP t.a.v. Europa en de euro deel ik	27%	85%	28%	38%	13%	13%	16%	7%
Naast Emile Roemer heeft de SP geen goede kamerleden	25%	8%	10%	45%	44%	24%	15%	4%
Het zou goed zijn als de SP en de PvdA fuseren	22%	26%	32%	10%	20%	20%	29%	31%
De kans is groot dat Emile Roemer de volgende premier wordt	20%	49%	25%	9%	13%	22%	14%	23%

Deze tabel geeft een interessant beeld van de opvattingen van de kiezers van de verschillende partijen over de SP en Emile Roemer. Hoewel de kiezers aan de linkerkant over het algemeen positief tot heel positief oordelen over SP en Roemer, zien we bij de kiezers van CDA, VVD en PVV op verschillende stellingen ook vrij positieve scores. Misschien is de meest opvallende score wel het antwoord op de stelling "Ik heb Emile Roemer liever als premier dan Job Cohen". 59% van de kiezers antwoorden dan bevestigend. Onder de PvdA kiezers is dat nog zelfs 35%.

Deze tabellen laten zien wat er nu onder de kiezers aan de hand is. Verwacht mag worden dat de recessie en verdere bezuinigingen sterke effecten blijven hebben op de politieke voorkeur. Zowel PvdA, met sterke concurrentie van de SP, en het CDA, als tweede partij in de regering een positie die in het verleden bij verkiezingen vrijwel altijd tot verlies leidde, zullen onder deze omstandigheden grote moeite hebben om veel van hun verlies goed te maken.